

Sefydlu amgylchedd dysgu diogel ac ymateb i ddatgeliadau

Mae Diwrnod Defnyddio'r Rhyngwrwyd yn Fwy Diogel yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc feddwl am eu bywyd ar-lein a'r materion a allai fod yn effeithio arny'n nhw neu ar bobl eraill. Wrth ddarparu unrhyw weithgaredd sy'n trafod pynciau sensitif o bosib, y cam cyntaf hollbwysig yw creu amgylchedd diogel a chefnogol. Drwy helpu dysgwyr i deimlo'n hyderus ac yn ddiogel, maen nhw'n fwy tebygol o rannu eu syniadau a'u safbwyntiau, o ofyn cwestiynau, ac o gyfrannu at drafodaethau heb fod ofn cael eu beirniadu neu gael adborth negyddol.

Cyn cynnal gweithgaredd

Meddylwch am eich gofod

Penderfynwch ymlaen llaw a fyddech yn dymuno newid trefniant seddi eich ystafell. Efallai y bydd dysgwyr yn teimlo'n fwy cyfforddus yn eistedd mewn cylch neu mewn grwpiau llai.

Os ydych chi'n cynnal unrhyw sesiynau o bell drwy blatfformau ar-lein, rhowch ddisgwyliadau neu ffiniau clir i ddysgwyr, fel eu hatgoffa i ddod o hyd i fan tawel a phreifat gyda chefnidir priodol er mwyn ymuno ag unrhyw alwadau fideo.

Cynhwysiant

Atgoffwch y dysgwyr o bolisi eich ysgol/sefydliad ar drin pobl eraill â pharch. Dylech ei gwneud yn glir bod disgwyl i ddysgwyr fod yn ystyriol o'r ffyrdd mae pobl eraill yn gweithio ac yn cyfathrebu, a bod barn pawb yn ddilys.

Mabwysiadu agwedd anfeirniadol

Er bod modd herio rhai safbwyntiau, ac y dylid gwneud hynny, mae'n bwysig nad yw'r addysgwr na'r dysgwyr eraill yn beirniadu neu'n codi cywilydd ar ddysgwyr sy'n rhannu rhywbeth sensitif.

Polisi 'dim enwau go iawn'

Gofynnwch i'r dysgwyr siarad yn y trydydd person a dweud 'ffrind' neu 'rywun dwi'n ei nabod', yn lle defnyddio enw go iawn pobl os ydyn nhw'n adrodd stori neu enghraifft. Os yw'r dysgwyr yn teimlo bod angen iddynt rannu stori personol, cyfeiriwch nhw at ble a phryd gallent wneud hynny yn breifat ag aelod priodol o staff.

Sefydlu amgylchedd
dysgu diogel ac ymateb
i ddatgeliadau

CANLLAWIAU I
ADDYSGWYR

#SaferInternetDay

www.saferinternetday.org.uk

Creu set o reolau sylfaenol

Cytunwch ar set o reolau sylfaenol â'ch dysgwyr, sy'n nodi'n glir y disgwyliadau o ran ymddygiad a chyfathrebu ar gyfer y dysgwyr a'r addysgwr. Mae'n bwysig bod y rhain yn cael eu cynhyrchu gan y dysgwyr eu hunain, er mwyn iddynt deimlo cyfrifoldeb drostynt. Defnyddiwch iaith sy'n addas i'r oedran a, chymaint â phosib, defnyddiwch ymddygiadau cadarnhaol, e.e. 'Byddwn yn cefnogi ein gilydd'.

Dyma rai enghreifftiau:

Byddwn yn gwrandao ar ein gilydd ac yn rhoi amser i bawb siarad.

Byddwn yn ymateb i bobl eraill heb eu beirniadu.

Byddwn yn gofyn cwestiynau os nad ydyn ni'n siŵr am rywbeth

Delio â phynciau sensitif

Efallai y bydd angen rhoi rhagor o ystyriaeth i rai trafodaethau neu gwestiynau mae pobl ifanc yn eu codi, cyn eu hateb. Dyma rai awgrymiadau ar gyfer oedi'r drafodaeth:

'Cadw tan rywbyrd eto'

Dangoswch wal neu flwch cwestiynau lle gellir cadw cwestiynau, themâu neu bynciau nad ydynt yn briodol ar yr adeg honno i'w trafod yn y dyfodol. Gallai'r rhain gael eu cyflwyno'n ddiennw, neu gydag enw os hoffai'r dysgwyr gael ymateb unigol.

'Wps ac aw'

Gall unrhyw un sy'n meddwl bod sylw yn annymunol neu'n bryderus ymateb ag 'aw'. Mae'r siaradwr yn ymateb ag 'wps' ac yn cael cyfle i esbonio. Mae'r dull hwn yn helpu i osgoi camddealltwriaeth neu ddrwgdeimlad.

'Seibiant'

Galwch am 'seibiant' pan fydd dysgwyr yn dangos arwyddion o flinder a/neu straen. Bydd hyn yn rhoi cyfle iddynt gael egwyl fach a chyfle i chi asesu'r sefyllfa a phenderfynu ar sut i fwrw ymlaen.

'Oedi a rhoi o'r neilltu'

'Oedi' trafodaeth a'i 'roi o'r neilltu' tan rywbyrd eto. Ceisiwch roi syniad i'r dysgwyr o ba bryd y bydd y drafodaeth hon yn ailgychwyn. Gallai hyn fod ar ôl y wers, yn ystod amser egwyl, neu ar ôl trafod ag aelod arall o staff.

Sefydlu amgylchedd dysgu diogel ac ymateb i ddatgeliadau

CANLLAWIAU I ADDYSGWYR

#SaferInternetDay

www.saferinternetday.org.uk

Ymateb i ddatgeliad

Wrth drafod eu bywydau ar-lein a'r problemau allai fod yn effeithio arnyn nhw a phobl eraill, mae'n bosib y bydd plant a phobl ifanc yn gwneud datgeliadau am bethau maen nhw wedi'u gweld neu eu profi ar-lein.

Mewn arolwg o blant a phobl ifanc 8-17 oed a oedd wedi clywed am Ddiwrnod Defnyddio'r Rhyngwrdd yn Fwy Diogel yn 2021, dywedodd un o bob pedwar (26%) ei fod wedi gwneud iddynt siarad â rhywun am rywbeth a oedd wedi bod yn peri pryder iddynt ar-lein. Dywedodd 31% o athrawon a ymatebodd i arolwg Diwrnod Defnyddio'r Rhyngwrdd yn Fwy Diogel 2021 ei fod wedi arwain at ddatgeliadau o faterion diogelu posibl ar-lein.

- Os ydych chi'n poeni am blentyn am unrhyw reswm, rhwch wybod i Arweinydd/Unigolyn Diogelu Dynodedig eich ysgol/sefydliad, neu uwch aelod o staff, cyn gynted â phosib.
- Gwnewch yn siŵr eich bod yn gyfarwydd â gweithdrefnau adrodd eich ysgol/sefydliad ac nad ydych yn addo cyfrinachedd i'r plentyn.
- Gwnewch yn siŵr mai geiriau'r plentyn sy'n cael eu defnyddio; peidiwch â'u newid mewn unrhyw ffordd. Dylech chi osgoi gofyn cwestiynau arweiniol.
- Dylech chi fabwysiadu agwedd bwylllog ac anfeirniadol, yn enwedig os yw'r mater yn un sensitif.
- Lle bo'n briodol, rhwch gyfle i'r plentyn fod yn rhan o wneud yr adroddiad i'ch Arweinydd Diogelu Dynodedig neu'r uwch aelod o staff.

Cyngor pellach

Mae tudalen Help yr UK Safer Internet Centre yn cynnwys rhagor o wybodaeth am roi gwybod am bryderon penodol i sefydliadau y tu allan i'ch ysgol/sefydliad: saferinternet.org.uk/advice-centre/need-help (Saesneg yn unig)

Mae'r Llinell Gymorth Diogelwch Ar-lein i Weithwyr Proffesiynol yn llinell gymorth am ddim sy'n cynnig cyngor a chymorth i bob aelod o'r gweithlu plant ar unrhyw fater sy'n ymwneud â diogelwch ar-lein, gan gynnwys gemau, meithrin perthynas amhriodol (grooming), bwllo ar-lein, secstio, ymddygiad amhriodol ar gyfryngau cymdeithasol, a mwy. Mae'r llinell gymorth ar agor o ddydd Llun i ddydd Gwener rhwng 10am a 4pm.

0344 381 4772

helpline@saferinternet.org.uk (Saesneg yn unig)

saferinternet.org.uk/professionals-online-safety-helpline (Saesneg yn unig)

Sefydlu amgylchedd dysgu diogel ac ymateb i ddatgeliadau

CANLLAWIAU I
ADDYSGWYR

#SaferInternetDay

www.saferinternetday.org.uk